

Propozycje tematów na maturę ustną z języka polskiego w roku szkolnym 2010/2011

Literatura

1. Człowiek wobec Boga, życia i śmierci w literaturze średniowiecza, renesansu i baroku.
2. Przedstaw funkcjonowanie motywu dzieciństwa w literaturze. Omów analizując przykłady z różnych epok.
3. Różne kreacje matki w utworach literackich. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
4. Motyw wędrówki w literaturze. Omów jego funkcje w wybranych utworach.
5. Portrety władców i ocena sposobów ich rządzenia. Analiza wybranych tekstów.
6. Przedstaw topos domu w literaturze polskiej na wybranych przykładach.
7. Zaprezentuj różnorodne wizerunki Boga w wybranych utworach literackich.
8. Sposoby wyrażania miłości do ojczyzny w literaturze różnych epok. Omów temat na wybranych przykładach.
9. Władza, zobowiązanie, służba, pokusa, namiętność. Na podstawie analizy wybranych dzieł przedstaw portrety władzy.
10. Bohaterowie literaccy oraz twórcy literatury w poszukiwaniu ładu i sensu życia. Omów na wybranych przykładach.
11. Człowiek XX wieku systemach totalitarnych: faszyzmu i stalinizmu. Omów problem, analizując wybrane utwory literackie.
12. Motyw miłości w literaturze polskiej i obcej. Omów problem odwołując się do utworów z dowolnie wybranych epok.
13. Omów problem odwołując się do utworów z dowolnie wybranych epok.
14. Portret kobiety w XX-leciu międzywojennym stworzony przez pisarki. Omów problem, odwołując się do
15. wybranych przez Ciebie utworów literackich Z. Nałkowskiej, M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, M. Kuncewiczowej.
16. Praca- jej rola i sposoby ukazywania w wybranych dziełach XIX i XXw. Zaprezentuj temat na podstawie wybranych utworów.
17. Literackie świadectwa pobytu w hitlerowskich i sowieckich obozach koncentracyjnych. Porównaj sposoby prezentacji więźniów analizując wybrane utwory.
18. Wpływ pieniądza na życie bohaterów literackich. Zanalizuj problem na wybranych przykładach.
19. Artysta jako bohater literacki. Omów na wybranych przykładach
20. Bohater negatywny i jego funkcja w literaturze różnych epok. Przedstaw na kilku wybranych przykładach.
21. Człowiek sukcesu i bohater przegrany. Scharakteryzuj wybrane przykłady postaci literackich w wybranych utworach z różnych epok
22. Zinterpretuj motyw zbrodni i kary w wybranych utworach literackich różnych epok.
23. Omów funkcjonowanie modelu bohatera romantycznego w wybranych utworach różnych epok (po 1863 r.)
23. Scharakteryzuj obraz Sarmatów w literaturze polskiej różnych epok.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Inspiracje antyczne w kulturze. Scharakteryzuj je, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, architektoniczne, rzeźbiarskie, muzyczne).
2. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacja dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
3. Kulturotwórcza rola Biblii. Przedstaw kilka aspektów i objaśnij na przykładzie różnych tekstów kultury.
4. Różnorodne sposoby ujęcia motywu apokalipsy w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
5. Ekspresja toposu pięty i Stabat Mater. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z dziedziny literatury, muzyki i/lub sztuk plastycznych.
6. Zaprezentuj ponadczasowość tematu macierzyństwa na podstawie portretu matki w literaturze i sztuce.
7. Literatura i sztuka średniowiecza jako źródło inspiracji dla współczesnych twórców. Omów na wybranych przykładach.
8. Topos ogrodu w literaturze i sztuce. Zaprezentuj temat na podstawie wybranych dzieł kultury.
9. Dramaty Szekspira i ich filmowe realizacje. Porównaj wybrane dzieła filmowe z pierwowzorem literackim, zwracając uwagę na wykorzystanie specyfiki tworzywa i środków wyrazu w filmach.
10. Klasycyzm w różnych dziedzinach sztuki. Omów temat, odwołując się do kilku wybranych przykładów.
11. Ważne wydarzenia historyczne i sposób ich prezentacji w literaturze i sztuce. W omówieniu odwołaj się do różnych przykładów dzieł.
12. Portrety Sarmatów w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
13. "Ku pokrzepieniu serc". Odwołując się do dzieł literackich i malarskich, wyjaśnij, jak ową ideę realizowała polska sztuka XIX wieku.
14. Impresja w poezji i malarstwie końca XIX wieku. Wskaż podobieństwa w technice obrazowania, uwzględniając specyfikę tworzywa obu dziedzin sztuki.
15. Sztuka wobec niewyraźnego. Zaprezentuj różne symbole w tekstach kultury i odczytaj ich wieloznaczność.
16. Piękno i brzydota jako kategorie estetyczne w literaturze i malarstwie w różnych epokach. Omów na wybranych przykładach.
17. Obraz Łodzi w literaturze i innych tekstach kultury. Zaprezentuj na podstawie wybranych dzieł.
18. Przedstaw portrety Żydów i świat ich kultury w wybranych tekstach literackich i malarstwie różnych epok.
19. Objaśnij źródła fascynacji pejzażem górskim, analizując wybrane dzieła literatury i sztuki.
20. Fascynacja twórców żywiołem. Omów temat na wybranych przykładach motywu morza w literaturze i sztuce.
21. Wzajemne inspiracje literatury i muzyki. Przedstaw temat w oparciu o wybrane teksty kultury.
22. Zbigniew Herbert i Krzysztof Kieślowski jako twórcy dekalogu człowieka czasów zagrożenia. Wyciągnij wnioski z porównania wybranych dzieł.
23. Twórca wobec totalitaryzmu. Na podstawie wybranych dzieł literackich i filmowych uzasadnij, że sztuka może być narzędziem walki z systemem.
24. Czasy PRL-u i ich obraz w sztuce propagandowej. Omów poetykę socrealizmu na wybranych przykładach literatury i np. malarstwa, plakatu, piosenki, filmu.
25. W kręgu piosenki poetyckiej. Omów sposoby obrazowania poetyckiego, ekspresję i nastroje – w wybranych tekstach literatury i kultury współczesnej.
26. Istota i funkcja brzydoty. Przedstaw temat i omów na wybranych przykładach z literatury i sztuki.

Język

1. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości B. Prusa, J. Tuwima, M. Białoszewskiego, S. Barańczaka. Zanalizuj celowo dobrane utwory.
2. Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
3. Mody i natręctwa językowe we współczesnej polszczyźnie mówionej. Zaprezentuj wnioski wobec problemu w oparciu o zgromadzony materiał językowy.
4. Źródła komizmu językowego. Zbadaj zjawisko, wykorzystując przykłady języka artystycznego i potocznego.
5. Język utworu jako pole eksperymentu artystycznego. Objasnij zagadnienie na wybranych przykładach literackich (np. w poetyce J. Tuwima, M. Białoszewskiego, W. Gombrowicza, Witkacego).
6. Shop, marketing i globalizacja. Oceń zjawisko inwazji zapożyczeń językowych we współczesnej polszczyźnie, ilustrując wypowiedź zebrany materiał nagłówków prasowych.
7. Język prasy. Omów różne odmiany stylu publicystycznego na konkretnych przykładach.
8. Zanalizuj perswazyjną funkcję języka na przykładach tekstów propagandowych.
9. Związki frazeologiczne w języku polskim. Omów ich źródła, klasyfikację i funkcje, wykorzystując przygotowane przykłady językowe.
10. Analizując obraz świata, jaki tworzą reklamy, oraz język sloganu reklamowego, objaśnij funkcje obrazu i języka w reklamie.
11. Różne sposoby bogacenia języka polskiego. Omów problem na podstawie wybranych przykładów z literatury i języka codziennego.
12. Ważne jest nie tylko co, ale i jak mówimy. Odwołując się do wybranych przykładów sytuacji komunikacyjnych, omów zagadnienie kultury języka.
13. Scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i ich funkcje w literaturze.
14. Zbadaj funkcje stylizacji biblijnej w wybranych tekstach literackich.
15. Scharakteryzuj styl literacki twojego ulubionego pisarza na podstawie wybranych fragmentów jego utworów.
16. Zaprezentuj tradycje Twojego regionu na podstawie wybranych tekstów kultury. W analizie uwzględnij literaturę i język.
17. „Informatyzacja języka”. Przeanalizuj i przedstaw na wybranym materiale tendencje współczesnego języka, wynikające z upowszechnienia technologii informacyjnej w społeczeństwie (leksyka, frazeologia, słowotwórstwo).
18. W oparciu o wybrane przykłady uzasadnij tezę, że metafory to nieodłączny element naszego języka

Opracowały:
Karina Mazurek-Błażejewska
Wioletta Zboińska